

Před letošními Vánoci jsem poslouchal na Country radiu rozhovor s brněnským básníkem, písničkářem a dramaturgem Jiřím Vondrákem o jeho nové knize ***Legendy folku a country***. A tak bylo postaráno o vánoční dárek pro starší dceru, ale především i pro mě.

Knihu Jiřího Vondráka, vlastním jménem Vondráčka, a režiséra Fedora Soldána vydalo brněnské nakladatelství Jota.

Knih v podstatě "přepisuje" televizní seriál vytvořený v roce 2000 v České televizi.

Příznivci uvedených hudebních žánrů, se kterými jsem hovořil, byli televizním seriálem zklamáni. Zejména byl srovnáván se seriálem věnovaným vývoji bigbítu na území našeho státu.

Viděl jsem téměř celý televizní seriál a musím se přiznat, že jsem z něj nebyl rovněž nadšen, ale na knižní podobu seriálu jsem se těšil.

Již v úvodu je vysvětleno, že vytýkané nedostatky TV seriálu, zejména stručnost ve srovnání se seriálem o bigbítu, byly způsobeny krátkou dobou natáčení, tj. obdobím dvanácti měsíců.

Nešlo však o záměr autora, ale příčinou byly omezené finanční možnosti televize.

Autor mohl volit, zda seriál za těchto podmínek vůbec natáčet bude nebo se do něj pustí s rizikem zákonitě vzniklých nedostatků.

Otázkou ovšem je, zda formou knižního zpracování v podstatě jen okopírovat televizní zpracování do psané podoby, nebo jít dál.

Autoři zvolili cestu reprodukce TV seriálu?

Jiří Vondrák je mimo jiné i brněnský písničkář. Přiznává se tedy, že musel vzít do týmu především pro oblast tramské písně konzultanty. Takový postup mu zcela určitě nelze vytknout.

Základní otázkou ale je, co může příznivec jednotlivých žánrů od knihy očekávat? V žádném případě nejde o encyklopedickou literaturu.

V knize proto čtenář nenajde slovníkové údaje o jednotlivých kapelách, jejich složení a vývoj.

Navíc knize chybí věcný a osobní rejstřík, což ovšem v éře počítačů nemůže být problém.

Kniha je rozdělena do dvanácti kapitol. Společným jmenovatelem u všech žánrů je období od šedesátých let do listopadu 1989. Jiří Vondrák v Country radiu prohlásil, že na období po roce 1989 je ještě brzy a bude trvat ještě řadu let, než bude psát pokračování.

První kapitola je věnována country a trampské písni od roku 1965 do roku 1975. Autor zde zvolil za konzultanty osoby nejpopulárnější, zejména Kapitána Kida a Tonyho Linharta. Bohužel, někteří povolání již v době natáčení seriálu nemohli promluvit, například z kapely Hoboes dnes žije jen Miki Ryvola a Marcela Kořátková. Autor však u trampské písně vycházel i z jejich kořenů před druhou světovou válkou. Průvodcem mu byl jeden z posledních žijících pamětníků Josef Braun, zvaný Buřt.

Zde bych si dovil malou poznámku. Po odvysílání seriálu byl od paty a až hlavě probrán na ČT v pořadu *Katovna*. Zejména známý kritik Jan Rejžek nešetřil zřívou kritičností, pro něj tak typickou. Rejžkovi například vadilo, že vedle disidenta Vlasty Třešňáka hovořil jakýsi Buřt. Jenže ten směšný tloušťík, kterému bylo přes osmdesát let, byl za druhé světové války statečným spolupracovníkem podplukovníka Josefa Balabána, jednoho ze Tří králů. Pepa Buřt byl jeden z mála, kteří z odbojového hnutí Obrana národa válku přežili. Ale to jen na okraj a autor se o válečné minulosti Pepy Buřta zmiňuje.

Zmapování trampské písně pokládám za dobré, zejména s ohledem na možný prostor v knize.

Samotné trampské hnutí by si samozřejmě jako ojedinělé evropský fenomén na území našeho státu zasloužilo samostatnou a rozsáhlou publikaci.

Autor se zabývá i převratnými momenty ve vývoji trampské hudby. Málokdo si dnes uvědomuje, jakou revolucí byly ve své době písně bratří Ryvolů.

Druhá kapitola se zabývá vývojem folku mezi léty 1965 až 1975. Jako pamětník mohu potvrdit, jakou událostí pro mě bylo například zařazení písně Pravděpodobné vzdálenosti do rozhlasové Houpačky Jiřího Černého. S odstupem času mi připadají stále idyličtější vzpomínky na sluncem ozářený Karlův most z roku 1968 (bylo mi 16 let), kde vedle sebe zpívali mladičká Hutka s Petrem Kalandrou a o kus dál třeba Jeroným "Jéje" Neduha.

Co dnes nejmladší generaci řeknou jména Zorka Růžová (první žena J. Hutky a autorka krásných textů), Hvězdě Cíglera nebo Vladimíra Veita, jehož *Hnědovlásku* bych v těch dobách poslouchal do omrzení.

V této části je autor jako písničkář, pamětník a dobrý známý a kamarád většiny jmenovaných doma a části věnované folku jsou podle mého názoru v knize nejsilnější.

Jenže přišla normalizace s písničkáři mizeli v emigraci. Tomuto tématu i tématu edice Šafrán je věnována další kapitola.

Kniha nemůže plně zobrazit působivý záběr na startující letadlo podbarvený částí písně Vladimíra Mertý o tom, že *?jakýsi písničkář se ztratil, vykázaný z hranic vlastní země?*

A odcházeli jeden za druhým, Karel Kryl, Veit, Bohdan Mikolášek, Jarda Hutka, Vlasta Třešňák?

Jako protějšek této smutné době staví autor část věnovanou v rámci festivalů i *Sokolovskému festivalu politické písně*

. Vondrák se snaží být i zde velmi objektivní. Tento festival s velmi odpudivým názvem zakládali sice svazáci (pro mladší funkcionáři Socialistického svazu mládeže), ale na počátku se snažili o zajištění určité kvality. Teprve později se ze Sokolova stala "úlitba bohům", kterou absolvovala spousta těch, kteří se dnes honosí určitým disidentstvím.

Vondrák pokládal v této souvislosti otázky o účasti v Sokolově některým hudebníkům a interpretům, například doktoru Tichotovi, bratrům Nedvědům nebo bratrům Traxlerům. Ani by mně jako pamětníkovi (ale kdo v té době do Sokolova jezdil?) nedošlo, že kapela Žáci, dříve Český skiffle, ještě předtím Skiffle kontra zazpívala v Sokolově svůj *Pozdrav sjezdu*.

Většinou byl autor jednotlivými dotazovanými zcela jednoduše odbyt. Ale komu za pár let něco řekne nějaký *Sokolovský festival politické písně*? Asi stejně jako mně *Kuratorium pro výchovu mládeže v Protektorátu Čechy a Morava*

Další kapitola je věnována prolínání folku a folkloru. Vedle sebe jsou zákonitě Jarda Hutka a jeho písně ze Sušilovy sbírky, první album *Stůj břízo zelená*, hradečtí Kantoři s Milošem Dvořáčkem a jeho krásnou tehdejší ženou, samozřejmě Minesengři a první Žalmanovy písně, mladičká Jura Pavlica přechod Hany a Petra Ulrychových od bigbítových začátků k prvnímu nádhernému albu
Nikola Šuhaj
(bože, kolrát jsem si jej hrál?).

Kdeže byli všechny současné "mory" a Koňaboje, všechna ta až přeháněná lidovost. Ty kapely pro mě objevily krásu lidové písničky, navzdory rozhlasovému bombardování jásavým folklorem a la *Zítra se bude tančit všude*.

Zvláštní pozornost je věnována nejslavnějšímu festivalu - *Portě*. Autor líčí, jak zpovídal zakladatele "praporty" v Ústí nad Labem v roce 1967, Zdeňka Friedla, Zbyňka Jelínka a Zdeňka Lukáška. Jmenovaní nebyli schopni mluvit do zapnuté kamery, ale režisér použil lest a kameru zapnul tajně. Teprve teď se "staří pardi" plynule rozhovořili.

Zcela zákonitě zde dostali slovo i Michal Jupp Konečný, Honza Dobiáš nebo stále mladý Mirek Kovářík.

Celkem podrobně je líčen vývoj tohoto festivalu až k období, kdy spolu s Jarkem Nohavicou nebo Pavlem Žalmanem Lohonkou zpívalo najednou i třicet tisíc lidí.

V kapitole věnované vývoji folku, ale v podstatě ve všech kapitolách na téma folk je věnována zvláštní pozornost Vladimíru Mertovi. V TV seriálu byl Merta i jakýmsi stálým průvodcem a glosátorem. Snad někdy někdo zpracuje úvahy na téma, proč taková osobnost, jakou je Merta, stojí dnes jaksí na okraji a je dost zatrpklý. Ale o tom až v jiné publikaci.

Básník Vondrák nemůže vynechat vztah folku k poezii. Je zde pochopitelně zmínka o poezii geniálního Václava Hraběte, který doufám nebude zapomenut ani v dalších generacích, mimo jiné především zásluhou Mirka Kováříka a Vladimíra Mišíka. Je zde i Josef Kainar, geniální skrytý beatník a současně i předseda prvního normalizačního Svazu spisovatelů a autor *České ho snu*, do zblbnutí pateticky recitovaného Jiřinou Švorcovou.

Ale nechybí ani básníci Plíhal a Jarek Nohavica, oddělený dlouhou dobu od svého duševního bratra Karla Kryla ostatními dráty. Nechybí Pepa Streichl, který po prvním poslechu Jarka Nohavici prohlásil, že od této doby je až druhý.

A nechybí ani Marsyas, kapela která mě v těch pitomých létech *Sokolovského festivalu*, *Písní pro Hvězdu*

a

Zlatého palcátu

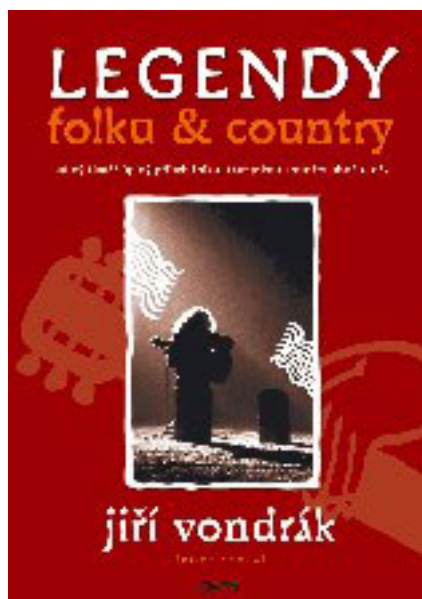
(vojenské písně) přesvědčila, že je tu ještě hudba a je tu i Nerez se Zuzkou Navarovou a prvně slyšená

Tisíc dnů mezi námi

.

Nad knihou Legendy folku a country

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Středa, 19 Leden 2005 04:00

První kniha z cyklu Legendy folku a country, která se zabývá lidovými písněmi a příběhy. Kniha obsahuje 100 stran a je určena pro širokou veřejnost. Kniha je dostupná v elektronické podobě a lze ji zdarma stáhnout z webu.